

Kohtuasi C-460/20

Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1

Saabumise kuupäev:

24. september 2020

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

27. juuli 2020

Hagejad ja kassaatorid:

TU

RE

Kostja ja vastustaja kassatsioonimenetluses:

Google LLC

Põhikohtuasja ese

Nõue eemaldada otsingutulemuste loetelus sisalduvad lingid, mis suunavad kolmanda isiku veebiartiklitele, mis võimaldavad hagejaid tuvastada ja millest osa sisaldavad nende fotosid, ning nõue keelata kõnealuste fotode kuvamine niinimetatud pisipiltidena („thumbnails“)

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Liidu õiguse tõlgendamine, ELTL artikkel 267

Eelotsuse küsimused

1. Kas andmesubjekti õigusega tema eraelu austamisele (Euroopa Liidu põhiõiguste harta, ELT 2016, C 202, lk 389, artikkel 7) ja isikuandmete kaitsele (harta artikkel 8) on kooskõlas, et olukorras, kus andmesubjekt on interneti

otsinguteenuse pakkuja kui vastutava töötleja vastu esitanud lingi eemaldamise nõude ja kus selle nõude hindamisel kaalutakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määruse (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus, ELT 2016, L 119, lk 1) artikli 17 lõike 3 punktide a harta artiklites 7, 8, 11 ja 16 sätestatud vastanduvaid õigusi ja huve, oleneb kaalumise tulemus juhul, kui link, mille eemaldamist taotletakse, suunab faktiväiteid ja faktiväidetel põhinevaid väärtushinnanguid – mille tõesuse seab andmesubjekt kahtluse alla – sisaldava sisu juurde, mille seaduslikkus oleneb selles sisalduvate faktiväidete õigsusest, olulisel määral ka sellest, kas andmesubjektilt võib mõistlikult oodata, et ta saab kaitsta oma õigusi sisu pakkuja vastu näiteks esialgse õiguskaitse menetluses ja seeläbi saab ta vähemalt esialgselt tuua selgust otsingumootori haldaja kui vastutava töötleja poolt kättesaadavaks tehtud sisu tõesuse küsimuses?

2. Kas juhul, kui eemaldamise nõue esitatakse interneti otsinguteenuse pakkuja kui vastutava töötleja vastu, kes nimepäringu korral otsib füüsiliste isikute fotosid, mille on isiku nimega seoses internetis avaldanud kolmandad isikud, ja kuvab leitud fotod tulemuste ülevaates pisipiltidena („thumbnails“), tuleb vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivi 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT 1995, L 281, lk 31; ELT eriväljaanne 13/15, lk 355) artikli 12 punktide b ja artikli 14 lõike 1 punktide a või määruse 2016/679 artikli 17 lõike 3 punktide a läbiviidaval harta artiklites 7, 8, 11 ja 16 sätestatud vastanduvate õiguste ja huvide kaalumisel võtta olulisel määral arvesse kolmanda isiku poolt algselt avaldatu konteksti, ja seda ka siis, kui pisipildi kuvamisel loob otsingumootor lingi kolmanda isiku veebilehele, kuid seda veebilehte konkreetselt ei nimetata ja interneti otsinguteenuse pakkuja ei näita sellest tulenevat konteksti?

Viidatud liidu õigusnormid

Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“), artiklid 7, 8, 11 ja 16

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus, edaspidi „määrus 2016/679“), artikkel 17 ja põhjendus 4

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiiv 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (edaspidi „direktiiv 95/46“), artiklid 12 ja 14

Viidatud kohtupraktika

Euroopa Kohus

13. mai 2014. aasta kohtuotsus Google Spain ja Google (C-131/12, EU:C:2014:317)

24. septembri 2019. aasta kohtuotsus GC jt (delikaatsetele andmetele viitavate linkide eemaldamine) (C-136/17, EU:C:2019:773)

24. septembri 2019. aasta kohtuotsus Google (linkide eemaldamise territoriaalne ulatus) (C-507/17, EU:C:2019:772)

29. juuli 2019. aasta kohtuotsus Spiegel Online (C-516/17, EU:C:2019:625)

14. veebruari 2019. aasta kohtuotsus Buivids (C-345/17, EU:C:2019:122)

7. augusti 2018. aasta kohtuotsus Renckhoff (C-161/17, EU:C:2018:634)

8. septembri 2016. aasta kohtuotsus GS Media (C-160/15, EU:C:2016:644)

16. veebruari 2012. aasta kohtuotsus SABAM (C-360/10, EU:C:2012:85)

24. novembri 2011. aasta kohtuotsus Scarlet Extended (C-70/10, EU:C:2011:771)

16. detsembri 2008. aasta kohtuotsus Satakunnan Markkinapörssi ja Satamedia (C-73/07, EU:C:2008:727)

Euroopa Inimõiguste Kohus

28. juuni 2018. aasta otsus M. L. ja W. W. vs. Saksamaa (60798/10, 65599/10)

4. detsembri 2018. aasta otsus Magyar Jeti Zrt vs. Ungari (11257/16)

27. juuni 2017. aasta otsus Satakunnan Markkinapörssi OY ja Satamedia vs. Soome (931/13)

2. veebruari 2016. aasta otsus Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete ja Index.hu Zrt vs. Ungari (22947/13)

7. veebruari 2012. aasta otsus Axel Springer vs. Saksamaa /39954/08)

7. veebruari 2012. aasta otsus Von Hannover vs. Saksamaa [nr 2] (40660/08 ja 60641/08)

Asjaolude ja menetluse lühikokkuvõte

- 1 Hageja 1 tegutseb vastutava isikuna erinevates finantsteenuseid pakkuvates äriühingutes või on tal neis äriühingutes osalus. Hageja 2 oli hageja 1 elukaaslane ja kuni 2015. aasta maini prokurist ühes neist äriühingutest.
- 2 Veebisaidil www.g-[...]net (edaspidi „g-net“) ilmusid 27. aprillil 2015, 4. juunil 2015 ja 16. juunil 2015 kolm artiklit, mis kritiseerisid nimetatud äriühingute investeerimismudelit. Neist 4. juuni 2015. aasta artiklile oli lisatud kolm fotot hagejast 1 ja üks fotot hagejast 2. Artiklid võisid tekitada kahtluse investeerimismudeli tõsiseltvõetavuses ja nende juures avaldatud pildid võisid koostoimes artiklitega luua ettekujutuse, et hagejad elavad luksuslikult teiste arvel. Veebisaidi g-net haldaja on sellel avaldatud impressumi põhjal G-LLC. Äriühingu G-LLC eesmärk on tema enda andmetel „aktiivse selgitamise ja järjepideva läbipaistvuse kaudu aidata kaasa pettuste ennetamisele majanduses ja ühiskonnas“. Erinevates väljaannetes on G-LLC ärimudelit kritiseeritud muu hulgas etteheitega, et ta üritab ettevõtjaid šantažeerida seeläbi, et avaldab nende kohta kõigepealt negatiivseid artikleid ja pakub seejärel teatava tasu eest nende artiklite kustutamist või negatiivse arvamuse avaldamise takistamist.
- 3 Kui kostja käitatava otsingumootori otsingusse sisestati hagejate ees- ja perekonnanimed nii eraldi kui ka koos teatavate ettevõtete nimedega, siis kuvas kostja otsingutulemuste loetelus lingitavad viited 4. juuni 2015. aasta ja 16. juuni 2015. aasta artiklitele, ning kui sisestati teatavate ettevõtete nimed, siis lingitava viite 27. aprilli 2015. aasta artiklile. Lisaks kuvas kostja pildiotsingu tulemuste ülevaates pisipiltidena („thumbnails“) 4. juuni 2015. aasta artikli juures avaldatud hagejate pilte; alates 2017. aasta septembrist seda siiski enam ei tehta. Alates 28. juunist 2018 ei ole ka lingitud artiklid g-netist enam kättesaadavad.
- 4 Hagi, millega hagejad esitavad kostjale nõude eemaldada päringutabamused ja pisipildid oma tulemuste loetelust, jäeti madalamate astmete kohtutes rahuldamata. Apellatsioonikohus leidis, et kostja töötles hagejate isikuandmeid õiguspäraselt ja seega ei saa haginõue tugineda määruse 2016/679 artiklile 17. Määruse 2016/679 artikli 6 lõike 1 punkti f kohaselt toimuva poolte vastanduvate õiguste ja huvide kaalumise raames tuleb olulisel määral arvesse võtta otsingumootori konkreetset toimimisviisi ja erilist tähtsust interneti kasutamisel. Kuivõrd otsingumootori haldajal puudub üldjuhul õigussuhe tulemuste loetelus kättesaadavaks tehtud sisu koostajatega, mistõttu pole ilma sisu pakkuja seisukohta arvesse võtmata võimalik kõiki asjaolusid välja selgitada ja hinnata ning otsingumootori haldaja käsutuses on ainult andmesubjekti teave, siis oleksid otsingumootori haldajal teatavad tegutsemiskohustused alles juhul, kui ta saaks andmesubjekti konkreetse viite kaudu teada ilmsest ja esmapilgul selgelt äratuntavast õigusrikkumisest. Samad põhimõtted kehtivad ka juhul, kui otsingumootorit kasutatakse ainult pildiotsinguks.
- 5 Juhul kui määrav on väidetava fakti tõesus, siis on asjaolude esiletoomise ja tõendamise koormis nõude esitaja, see tähendab hagejate kanda. Kuna hagejad

küll väitsid nende kohta esitatud faktiväidete ja väärtushinnangute ebatõesust, kuid ei tõendanud seda, siis ei olnud kostjal võimalik lingitud sisu lõplikult hinnata. Seepärast ei olnud kostja kohustatud asjaomaseid otsingutulemusi vastavalt „ilmse ja esmapilgul selgelt äratuntava rikkumise“ kriteeriumitele eemaldama. Pisipiltidena esitatud fotode puhul ei olnud kostja jaoks samuti tegemist ilmse ja esmapilgul selgelt äratuntava rikkumisega.

Eelotsusetaotluse põhjenduste lühikokkuvõte

- 6 Eelotsusetaotluse esitanud kohtus lahendatava kassatsioonkaebuse tulemus oleneb liidu õiguse tõlgendusest. Kolmele nimetatud artiklile viitavate linkide osas on määrus 2016/679 ajaliselt, materiaalselt ja territoriaalselt kohaldatav. Hagejate nõue eemaldada vaidlusalused otsingutulemused püsivalt on hõlmatud määruse 2016/679 artikli 17 lõikega 1. Pisipiltide osas on kohaldatavad direktiivi 95/46 artikli 12 punkt b ja artikli 14 lõike 1 punkt a, sest alates 2017. aastast, see tähendab alates määruse 2016/679 jõustumise eelsest ajast kostja pisipilte enam ei kuvanud. Eelotsusetaotluse esitanud kohus eeldab, et määruse 2016/679 ja direktiivi 95/46 kohased eemaldamise eeldused on samasisulised. Seepärast palub ta vastata teisele küsimusele pildiviidete kohta ühtlasi ka määruse 2016/679 põhjal.

Esimene küsimus

- 7 Määruse 2016/679 artikli 17 lõike 3 punkti a alusel ei kohaldata sama määruse artikli 17 lõiget 1, kui otsingumootori haldaja poolt isikuandmete töötlemine on vajalik sõna- ja teabevabaduse õiguse teostamiseks. Õigus isikuandmete kaitsele ei ole absoluutne õigus, vaid seda tuleb määruse põhjenduse 4 kohaselt kaaluda vastavalt selle ülesandele ühiskonnas ning tasakaalustada muude põhiõigustega vastavalt proportsionaalsuse põhimõttele. Põhiõiguste kaalumine peab toimuma konkreetse juhtumi kõikide asjakohaste asjaolude põhjal ja võttes arvesse, kui raskelt on riivatud ühelt poolt andmesubjekti (hagejate) põhiõigusi ning teiselt poolt kostja põhiõigusi, tema teenuse kasutajate ja avalikkuse huve, aga ka otsingutulemuste loetelus kuvatud vaidlusaluste linkide kaudu kättesaadava sisu pakkujate põhiõigusi.
- 8 Kaalumine peab toimuma kostja otsinguteenuse toimimise põhjal. See on isikuandmete töötlemise iseseisev toiming, mida tuleb seega ka sellega seonduvate põhiõiguste piiramise aspektist iseseisvalt hinnata. Linkimise seaduslikkuse küsimus tekib iseseisvalt, paralleelselt küsimusega, kas sisu pakkuja avaldas lingitud artiklid seaduslikult.
- 9 Käesoleval juhul põhjendavad hagejad eemaldamise taotlust argumendiga, et kolm lingitud artiklit sisaldavad ebaõigeid faktiväiteid. Kostja leiab, et tal puudub võimalus hinnata hagejate kritiseeritud väidete tõesust.

- 10 Kõnealused väited riivavad harta artiklites 7 ja 8 sätestatud eraelu austamise ja isikuandmete kaitse põhiõigusi, mistõttu oleneb määruse 2016/679 artikli 17 lõike 3 punkti a kohaselt vajalik kaalumine sellest, kas lingitud artiklites sisalduvad faktiväited on tõesed. Kui need on tõesed, oleks avalikkuse teabehuvi põhjendatud ning otsingumootori haldaja, sisu pakkuja ja kasutajate põhiõigustega kaitstud huvid oleksid kaalukamad kui harta artiklitega 7 ja 8 kaitstud hagejate huvid.
- 11 Kostjal puuduvad andmed selle kohta, kas hagejate esile toodud faktiväited on tõesed, mistõttu ei olnud tal eemaldamise taotluse lahendamisel võimalik täita kohustust kaaluda vastanduvaid õigusi ja huve, mis tulenevad ühelt poolt harta artiklitest 7 ja 8 ning teiselt poolt harta artiklitest 11 ja 16.
- 12 Vastus küsimusele, kas kostja oleks pidanud hagejate esitatud eemaldamise taotluse rahuldama, oleneb niisiis sellest, kas hagejatel oli kohustus tõendada viidatud faktiväidete ebaõigsust või vähemalt muuta nende ebatõesus teataval määral usutavaks, või pidi kostja eeldama, et hagejate argument viidatud faktiväidete ebaõigsuse kohta vastab tegelikkusele, või oleks kostja pidanud asjaolud välja selgitama.
- 13 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul ei lange võimaliku eemaldamise eeldused ära pelgalt sellepärast, et kostja tulemuste loetelus algselt viidatud artiklid ei ole alates 28. juunist 2018 enam g-neti kaudu kättesaadavad. Artikleid saaks nimelt uuesti üles laadida.
- 14 Liidu õiguse põhjal pole selge, kuidas tuleb vastata punktis 12 kirjeldatud vaidluse keskele küsimusele, millised kohustused on kummalgi poolel, kui eemaldamise taotlusega seoses on vaidlus otsingumootori poolt kättesaadavaks tehtud sisu tõesuse üle.
- 15 Võttes arvesse, et esiteks ei ole andmesubjekti vastuväite esitamise õigus eeltingimusteta ja teiseks on interneti otsinguteenused selle meediumi kasutatavaks muutmiseks hädavajalikud, ei tundu asjakohane skemaatiline lahendus, mis paneb kohustused ühepoolselt ainult otsingumootori haldajale või andmesubjektile. Pigem tuleb õiglaselt kaaluda sellises olukorras vastanduvaid õigusi ja huve, mis tulenevad ühelt poolt harta artiklitest 7 ja 8 ning teiselt poolt harta artiklitest 11 ja 16.
- 16 Kui sellisel juhul nagu käesolev panna andmesubjektile kohustus tõendada otsingumootori haldajale, et lingitud sisu ei ole tõene, siis peaks andmesubjekt avaldama otsingumootori haldajale üksikasjalikku teavet isiklike õiguste seisukohast olulises, tõenäoliselt eriti tundlikus valdkonnas ja tema kanda jääks ikkagi risk, et asjaolusid ei õnnestu välja selgitada. Kõnealune risk on eriti oluline negatiivse asjaolu tõendamise korral, see tähendab olukorras, kus andmesubjekt peab tõendama, et ta ei ole teatavat tegu teinud. Eemaldamise nõue määruse 2016/679 artikli 17 lõike 1 alusel muutuks sellistel juhtudel praktiliselt sisutuks.

- 17 Kui otsingumootori haldaja peab talle esitatud eemaldamise taotluse lahendamisel seevastu eeldama, et andmesubjekti argument faktiväite ebaõigsuse kohta on tõene, siis tekib oht, et otsingumootorist kõrvaldatakse suurel määral viiteid õigetele faktiväidetele, mille vastu on avalikkusel põhjendatud teabehuvi ja mille avaldamine oleks väidetava fakti tõesust arvesse võttes kahtlemata lubatud, ja seeläbi raskendataks kõnealuste faktiväidete kättesaadavust avalikkusele. See rikuks sisu pakkuja õigust sõna- ja arvamusvabadusele ning avalikkuse huvi nende arvamuste kättesaadavuse vastu, mis on kaitstavad harta artikliga 11.
- 18 Seetõttu tuleb skemaatiliste lahenduste asemel kõne alla vaid kesktee. Nii võiks panna otsingumootori haldajale kohustuse selgitada menetluse *notice and take down* raames välja tähtsust omavad asjaolud ja neid hinnata, millega seoses peaks otsingumootori haldaja üldjuhul küsima vastutava sisupakkuja seisukohta. Samuti võiks ka andmesubjektile endale panna kohustuse lasta vähemalt esialgselt, st esialgse õiguskaitse menetluses välja selgitada otsingumootori haldaja poolt kättesaadavaks tehtud sisu tõesus, kuid seda saab siiski teha vaid juhul, kui konkreetse juhtumi asjaolude põhjal on võimalik andmesubjektilt mõistlikult eeldada esialgse õiguskaitse avalduse esitamist sisu pakkuja vastu.
- 19 Eelotsusetaotluse esitanud kohus kaldub nõustuma viimati kirjeldatud käsitusega, see tähendab, et andmesubjekt peab esitama sisu pakkuja vastu nõude lingitud sisu tõesuse selgitamiseks. Sisu tõesuse küsimusele on nimelt võimalik vastata ainult sisu pakkuja ja andmesubjekti vahelises suhtes. Kuigi otsingumootori haldaja vastutab andmekaitsetsätete alusel otseselt, jääb ta lingitud sisu osas pelgalt vahendajaks. Andmesubjekt saaks seega eelnevalt esitada sisu pakkuja vastu nõuet vaid olukordades, kus eemaldamise taotluse lahendamisel ei ole asjaomasel kohtul harta artiklites 7, 8, 11 ja 16 sätestatud õiguste ja huvide igakülgeks hindamiseks võimalik otsingumootori haldaja lingitava teabe tõesust välja selgitada andmesubjekti ja otsingumootori haldaja vahelises suhtes.

Teine küsimus

- 20 Kui pildiotsingumootori vastutav töötaja (käesoleval juhul kostja) kuvab tema enda koostatud otsingutulemuste loetelus otsingu vastetena internetist leitud piltidest niinimetatud pisipilte, siis teeb ta need pildid iseseisvalt kättesaadavaks ja töötleb iseseisvalt ka isikuandmeid. Pisipiltide iseseisev kuvamine otsingumootori tulemuste ülevaates ei näita iseenesest algselt avaldatud pildi konteksti, pisipilt otsingutulemuste loetelus sisalduvas lingis on konteksti poolest pigem neutraalne.
- 21 Kaaludes direktiivi 95/46 artikli 12 punkti b ja artikli 14 lõike 1 punkti a ning määruse 2016/679 artikli 17 lõike 3 punkti a alusel õigusi ja huve, mis on sätestatud harta artiklites 7, 8, 11 ja 16, on määrava tähtsusega, kas seejuures saab lähtuda üksnes konteksti poolest neutraalsest pisipildist või tuleb arvesse võtta ka pildi avaldamise algset konteksti.
- 22 Eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab ka piltide osas sellele, et tema hinnangul ei ole ajalised eeldused eemaldamise taotluse esitamiseks ära langenud.

- 23 Algselt avaldatud pildi konteksti üldist arvessevõtmist toetab kõigepealt see, et pisipilt on tegelikult link kolmanda isiku veebilehele. Pildiotsingumootori tavakasutajale on selge, et otsingumootori tulemuste ülevaatesse koondatud pisipildid sõelutakse välja kolmandate isikute avaldatud piltide hulgast, mis on üldjuhul avaldatud teatavas kontekstis.
- 24 Kolmanda isiku poolt algselt avaldatud pildi konteksti arvessevõtmist eemaldamise nõude hindamisel ei toeta asjaolu, et otsingumootori haldaja kui vastutava töötleja tegevust tuleb hinnata iseseisvalt. Interneti otsinguteenuse pakkuja aitab kaasa oma indekseeritavate piltide edasisele levitamisele kogu maailmas, tehes need kättesaadavaks igale internetikasutajale, kes teeb otsingu asjaomase isiku nime alusel.
- 25 Iseseisva käsituse korral kujuneb oluliseks asjaolu, et pildi avaldamise algne kontekst on küll järjestikuste linkimiste kaudu jälgitav, kuid pisipildi kuvamisel seda ei näidata ja see ei ole ka muul viisil nähtav. Otsingumootori haldaja kui vastutava töötleja tegevuse iseseisval hindamisel tuleb arvesse võtta, et pildiotsingu teenuse pealiskaudne kasutaja vaatab igal juhul ainult pisipilte, uurimata üksikasjalikult piltide päritolu ja sellega seotud paiknemist nende algse kontekstis. Otsingumootori haldaja kui vastutav töötleja kuvab pilte tervikuna pisipiltidena, millega ta eraldab pildid nende algsest kontekstist; seeläbi hülgab ta oma staatuse pelgalt vahendajana ja näitab pilte oma veebilehel omaenda eraldiseisva sisuna. Sel põhjusel tundub loogiline hinnata otsingumootori haldaja kui vastutava töötleja poolset isikandmete töötlemise seaduslikkust ainult asjaomasest pisipildist lähtuvate õiguste ja huvide kaalumise alusel.
- 26 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul võtab viimasena kirjeldatud käsitus arvesse isiku õigust oma kujutisele, sest asjaomane õigus eeldab eelkõige seda, et andmesubjekt määrab ise, kuidas tema kujutist kasutatakse, mille hulka kuulub ka võimalus keelata kujutise levitamine.